

ie necessitate dilectionis, seu charitatis absolute, quia nec etiam moveri motu dilectionis in speciali ad quoslibet homines singulariter, est de necessitate charitatis, quia hoc esset impossibile. Est tamen de necessitate charitatis secundum preparationem animi, ut scilicet homo habeat animum paratum ad hoc, quod in singulari inimicum diligeret, si necessitas occurreret; sed quod absque articulo necessitatis homo etiam hoc impleat, ut diligit inimicum propter Deum, hoc pertinet ad perfectionem

VIS.

Hæc quidem ad rem notanda veniunt.

(1. Vis, seu violentia est impetus majoris rei, cui resisti non potest, ut definitur, in leg. *Vis autem*, 2, ff. *Quod metus causa*. Glossa, verb. *Causa in cap. Ad audientiam 4*, *De his quæ vi*; Glossa, verb. *Vim in cap. 1*, eodem in 6. Et explicatur, ut sit necessitas rei faciendæ, præter voluntatem nostram extorta, per text. in l. *Ait prætor 1*, ff. *Quod metus causa*; Raynaldus, lib. II, cap. 23, § 2, n. 1 et 2, cum pluribus ibi allegatis.

(2. Vis in genere alia est publica, alia privata; l. *Hoc jure utimur*, ff. *De regul. jur.*; Ursaya, *Instit. crimin.* lib. II, tit. 7, n. 2; Raynald, *loc. cit.*, n. 6 et sequent. et alii passim. (3. Vis publica est, quæ fit cum armis; privata vero, quæ fit sine armis; § *Item lex Julia 8*, *Instit. De public. judic.*; Glossa 4, in cap. *Cum dilectus 2*, *De ordin. cognition.*; Antonius Matthæus, *De crimin.*, tit. *De vi publica et privat.*, cap. 1, n. 2; Raynald., l. c., n. 10; Ursaya, l. c., n. 3.

(4. Vis publica variis modis committi solet. Primo, si quis domi suæ, sive in civitate, sive in villa, sive in agris, et vineis arma coegerit ad aliquod facinus perpetrandum; l. *Lege Julia 1*, ff. *ad Leg. Jul.*, *De vi publica*. (5. Secundo, si quis turbæ seditionisque faciendæ consilium inierit, et servos aut liberos homines in armis habuerit, armatosque congregaverit, textu expresso in leg. *In eadem causa 3*, ff. *Eadem*, et in leg. *Omnibus 10*, cod. *ad Leg. Jul.*, *De vi public.* (6. Tertio, si quis publice ad nocendum cum armis ambulaverit; leg. *In eadem causa 3*, § 1, ff. eod. (7. Quarto, si quis armatis hominibus, possessorem de domo, vel de agro, vel de navi dejecerit, concusserit, vel expugnaverit; cit. l. *In eadem causa*, § 6. (8. Quinto, si quis cætu, concursu, turba, seditione incendium fecerit; seu in incendio causa rapiendi interfuerit, vel dominum prohibuerit res suas ab incendio servare; citat. leg. *In eadem causa*, § 5, et leg. *Qui cætu 5*, ff. eod. (9. Sexto, si quis ædes vel villas alienas convocatione aut seditione expugnaverit, effregerit, et bona ibidem existentia rapuerit, citat. leg. *In eadem causa*, § 2, et leg. *His qui ædes 11*, ff. eod. (10. Septimo, si quis dolo malo fecerit, quominus judicia tuto exercentur, aut iudices, ut oportet, judi-

charitatis. Et ibidem articulo 9 inter alia subdit: « Alia vere sunt beneficia, vel dilectionis signa inimicis exhibere non est de necessitate præcepti, nisi secundum præparationem animi, ut scilicet subveniatur eis in articulo necessitatis, secundum illud *Prov. xxv: Si esurierit inimicus tuus, ciba illum; si sitit, da illi potum.* » * Vide si libet alia S. doctoris testimonia de inimicorum dilectione apud Bancel in *Morali D. Thomæ alphabetico ordine congesta*, verb. *Inimici*.

cent, textu expresso in leg. *Qui dolo malo 10*, ff. eod. (11. Octavo, si quis convocatis hominibus vim fecerit, ut quis verberetur et pulsetur, quamvis non occidatur, textu expresso in citat. l. *Qui dolo malo*, § 1. (12. Nono, si quis violenter honestam mulierem, sive virginem, sive nuptam, sive viduam invitam rapuerit, asportaverit et adduxerit de loco ad locum causa libidinis, et animo eam carnaliter cognoscendi, l. *Qui cætu 5*, § 2, ff. eodem, et leg. *Raptores 5*, cod. *De raptu virginum, seu viduarum*. (13. Decimo, si quis puerum, vel feminam, vel quemquam per vim stupraverit, textu expresso in cit. l. *In ead. causa*, § 4. (14. Undecimo, si quis per vim aliquem prohibuerit, vel econtra ad testandum aliquem invitum compulerit; si enim id cum armis fecerit, præter crimen falsi, tenebitur etiam ex leg. *Julia*, *De vi publica*; si vero sine armis, tenebitur ex leg. *Julia*, *De vi privata*, ut tradunt Farinac., quæst. 151, n. 5; Ursaya, *loco cit.*, n. 130, et alii passim. (15. Duodecimo, si quis vineas et agros depopulaverit, sive de die, sive de nocte; is enim propter criminis atrocitatem, nec etiam gaudet immunitate ecclesiastica, cap. *Inter alia 6*, *De immun. Eccles.*, et sanxerunt Gregor. XIV, constitut. incipient. *Cum alias*, et Benedictus XIII, constitut. incipient. *Ex quo*. Sic Antonius Matthæus, *De crimin.*, tit. *De vi public. et privat.*; Brugiot., *Instit. crimin.*, lib. III, tit. 6 per tot.; Ursaya, l. c., l. II, tit. 7, per tot., et alii passim.

(16. Vis privata etiam ipsa variis modis committi potest, et fere in omnibus illis casibus, in quibus publica committi solet, si sine armis committatur, ut tradunt in suis *Instit. crimin.* Brugiot., l. III, tit. 6; Zuff., lib. II, tit. 19; Ursaya, lib. II, tit. 7, a n. 134. (17. Si quis igitur convocatis hominibus, absque tamen armis, vim fecerit, ut quis verberetur aut pulsetur, quamvis non occidatur, adhuc erit reus criminis vis privatæ, textu expresso in leg. *Itac lege 2*, ff. *ad leg. Jul.*, *De vi privata*. (18. Item si quis cætum vel concursum fecerit quominus aliquis in jus producatur, textu expresso in l. *Legis Julia 4*, ff. eod. (19. Item si quis aliquem de agro, vinea aut villa sua, congregatis hominibus sine armis, dejecerit, textu expresso in leg. *Si quis aliquem 5*, ff.

eod. (20. Item si creditor sine auctoritate iudicis absque armis, bona debitoris usurpaverit, textu expresso in leg. *Creditorum 7*, et in leg. *Si creditor 8*, ff. eod. (21. Item si quis ex naufragio, dolo malo sine armis, aliquid rapuerit, textu expresso in l. *De vi privata 1*, § 1, ff. eod. (22. Item si qui improbe coeant in alienam litem, ut quidquid ex condemnatione in rem ipsius reductum fuerit, inter eos communicaretur, textu expresso in l. *Ex senatusconsulto 6*, ff. eod. (23. Vis in specie est quintuplex. Prima *expulsiva*, cum quis a re immobili expellitur; secunda *ablative*, cum res mobilis cuiuspiam aufertur. Tertia *compulsiva*, cum quis rem suam alienare cogitur. Quarta *turbativa*, cum quis in possessione turbatur. Quinta *inquietativa*, cum duo vicissim præterdunt possidere, et alterum alter inquietat. Primæ duæ præscriptionem seu usucapionem secum non ferunt; trium autem posteriorum nulla obstat præscriptio; § *Furtivæ*, in *Addit. margin. Institut. De usucapion.*; Raynald., l. c. n. 11, testans de communi; Hieronymus Thomas in tract. *De vi impulsiva*, c. 1, § 1, et alii passim.

(24. Vis expulsiva parit interdictum *Unde vi* contra expellentem; leg. *Sequitur 4*, § *Si tu vi*, et ibi Glossa, verb. *Locum*, ff. *De usucapion.*, et Glossa 2, in cap. *Ad audientiam 4*, *De his quæ vi*. Hinc vi expulsus de possessione cum habeat interdictum *Unde vi*, perinde habetur ac si possideret quoad rem, et damna, et fructus, leg. *Si qui vi 17*, ff. *De usucapion.*, et ibi Glossa 1.

(25. Vis ablative inducit actionem *vi bonorum raptorum*, l. *Prætor ait 2*, ff. *Vi bonorum raptorum*, Glossa in cap. *Ad audientiam 4*, verb. *Causa*, *De his quæ vi metusve causa fiunt*.

(26. Vis compulsiva inducit actionem *Quod metus causa*. Glossa 2, in d. c. *ad audientiam*. Vis enim compulsiva, et metus idem sunt, Glossa 1, in l. *Nihil consensus 116*, ff. *De regul. juris*.

(27. Vis turbativa inducit interdictum *Uti possidetis* pro immobilibus; et *Unde vi*, ac *Utrubi* pro mobilibus, cum duo se possidere contendunt: Glossa 2, in cit. cap. *Ad audientiam*, et Glossa final. in leg. *Continet 3*, ff. *Quod metus causa*.

(28. Vis inquietativa inducit interdictum *Quod vi, aut clam*, cit. Glossa 2, in d. c. *Ad audientiam*, et cit. Glossa fin. in dict. l. *Continet*.

(29. Vis publica regulariter pœna deportationis punitur textu expresso in § *Item lex Julia*, *Instit. De public. judicis*. Et vis privata punitur pœna publicationis tertie partis bonorum, textu expresso etiam in dict. § *Item lex Julia*. Pro varietate autem casuum, in quibus committitur vis publica, varietate etiam sunt in utroque jure statuta pœnæ, de quibus in verb. *POENA*, a n. 213 ad 216. Vide ibi.

(30. Vim vi repellere licet statim, et sine intervallo, leg. *Ut vim 3*, et ibi Glossa 2, ff. *De just. et jur.*, leg. *Sed et partus 12*, § 1, ff. *Quod metus causa*, leg. *Prætor ait 1*, § *Vim*

1, ff. *De vi et vi armata*, cap. ult. 12, *De restitut. spoliator.* cap. *Dilecto 5*, *De sentent. excommunic.* in 6, cum similibus; vim enim vi repellere omnes leges, omniaque jura permittunt, leg. *Scientiam 45*, § *Qui cum aliter*, ff. *Ad leg. Aquil.*, cap. *Perpendimus 23*, et ibi Glossa 1. *De sentent. excommunic.*, can. *Jus naturale 7*, et ibi Glossa 1, dist. 1, can. *Summa 7*, et ibi Glossa 1, caus. 23, q. 1, cap. *Dilecto 5*, *De sentent. excommunicat.*, in 6.

(31. Debet tamen vis, seu propulsatio fieri incontinenti, statim, ac sine intervallo, et cum moderamine inculpatae tutelæ, non ad vindictam, sed ad defensionem; leg. *Scientiam 45*, § *Qui cum aliter*, ff. *Ad leg. Aquil.* l. 1, c. *Unde vi*, cap. *Interfecisti 2*, et cap. *Perfodiens 3*, *De homicidio cum similibus*. Unde si quis percussit aliquem, et recedat, non potest percussus licite insequi percussorem, quia tunc vellet injuriam ulcisci et non repellere eam, essetque potius vindicta, quam defensio, Glossa, verb. *Secularibus*, et Glossa final. in cit. cap. *Si perfodiens 3*, *De homicid. et commun. doctor.*

(32. Vim vi repellere licet etiam contra clericum cum moderamine inculpatae tutelæ; cap. *Olim 12*, *De restitut. spoliator.*, et ibi, Glossa final., cap. *Perpendimus 23*, *De sentent. excomm.*, cum similibus.

(33. Vis et metus differunt inter se, quia metus refertur ad animum, et vis refertur ad corpus. Glossa in leg. *Si vi vel metu 3*, verb. *Si vi*, c. *De his, quæ vi metusve causa fiunt*; Rota recent. p. 1, decis. 643, n. 25. Vis tamen includit in se metum; unde quod vi fit, metu quoque fieri videtur. Gl. verb. *Causa in c. Ad audientiam 4*, *De his quæ vi metusve causa fiunt*; Burat., dec. 86, n. 28 et seq.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(34. De vi tres potissimum leges latae fuere, una *Plautia* et duæ *Julia*, *Cæsaris altera*, altera *Augusti*. Confer Sigon. *De judic.*, lib. II, cap. ult.

(35. Duo leges *Julia* fuerunt summa capita, alterum de vi publica, alterum de vi privata. Definivit Justinianus vim publicam, quæ fit cum armis; privatam, quæ fit sine armis; § *Recuperandæ*, *Instit. De interdict.*

(36. At licet hæc definitiones ut plurimum procedant, non tamen semper, inspecta præsertim vi publica. Omnis utique vis armata publica est, quippe quia et sine armis res publica, publicave utilitas ita lædi queat, ut inde legis *Julia* de vi publica accusatio nascatur; consule Ant. Matthæum, *De crimin.*, lib. XLVIII, tit. 4, cap. 1, n. 2 et seq.

(37. Appellatione vero armorum hic veniunt non solum scuta, et gladii, et galeæ, sed et fustes, et lapides, et in genere quæcunque, quibus singuli homines nocere queunt. L. 9, l. 11, § 1, ff. *Ad leg. Jul. De vi public.*, § *Recuperandæ*, *Instit. De interdict.*

(38. Armata dicitur vis, si armati quidem venerint ad deiciendum de possessione, sed armis ad deiciendum usi non sint, eo quod

sufficit terror armorum, ut videantur armis deiecisse; l. 3, § 5, ff. *De vi et vi armata*.

(39. De iis qui tenentur ex lege Julia, *De vi publica*, ad Sigon. *De judic. dict.*, cap. ultim., tum Antonium Matthæum *De crimin.*, lib. XLVIII, tit. 4, c. 1, n. 3.

(40. Pœna vis publicæ ex lege Julia est aquæ et ignis interdictio, in cuius locum successit deportatio; l. 1, § ultim., ff. *ad l. Juliam*, *De vi publicæ*; (41. atque adeo etiam bonorum publicatio, si non exstent conjunctæ personæ, quibus bona reservari jussit Justinianus, in Novella 134, cap. ultim.; (42. quin et aliquando ultimum supplicium, præsertim in humilioribus, si atrocior violentiæ species sit, vel ex vi allata cædes alicujus illata fuerit; l. 11, ff. *Ad leg. Jul. De vi publicæ*, l. 6, c. eodem titul.

(43. Moribus vero hodiernis pœna vis publicæ arbitraria est pro modo et gravitate admissi criminis. *Vide* Grænevegen. ad § 8, *Institut. De public. judic.*

ADDITIO EX AUCTORE.

(44. Vis et metus distinguitur in gravem et levem, habito etiam respectu ad personam, cui inferitur; *Benedict. XIV*, tom. II, constitut. 47 incipient. *Si datam*. Vim et

VISITARE, VISITATIO, VISITATOR.

Hanc gravem materiam oræstat fusius evolvere.

(1. Visitare nihil aliud est quam excessus ac defectus inquirere, inventosque castigare, et convenientibus remediis emendare, atque observantiam obligationum juxta ejusvis personæ, ac rei exigentiam, ubi adhuc viget, conservare, et ubi deficit, in pristinum restituere. Barbosa, *De Offic. et potest. Episcop.*, part. III, allegat. 73, n. 1, et alii communiter per text. concil. *Tridentin.*, sess. XXIV *De reformat.*, cap. 5, ibi: « Visitatio- num autem istarum præcipuus sit scopus, sanam orthodoxamque doctrinam, expulsis hæresibus inducere, bonos mores tueri, prava corrigere, populum cohortationibus et admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamque accendere, cætera prout locus, tempus occasio feret, ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. »

(2. Visitandi jus et potestas competit omnibus prælati ecclesiasticis, qui jurisdictionem ordinariam in aliquos habent; cap. *Romana 1*, § *Hanc*, *De censibus* in 6. (3. Unde post Romanum Pontificem, jus et potestatem visitandi habent legati a latere ex officio legationis sibi a Sede Apostolica demandatæ, cap. *Cum Apostolus*, *De censibus*. (4. Item legati Pontificii, qui non sunt a latere, sed dicuntur nati, quibus legatio Apostolica competit ratione dignitatis, in qua sunt constituti, cap. *Cum instantia*, cap. *Procuraciones*, *De censibus*; Barbosa, *loco cit.*, n. 21, et alii. (5. Item legati Apostolici, qui missi, sive nuntii apostolici nuncupantur, si visitandi onus eis sit specialiter impositum; vel si urgens aliqua neces-

metum inferentes, ut quis religionem ingrediatur, aut professionem emittat, ab ordinario puniendi sunt pœnis a concil. *Tridentin.* statutis; idem, *ibidem*. Vis et metus auctores, qui a reclamante, vel a testibus ab ipso inductis, indicati fuerint, citari debent in judicio super nullitate professionis; idem, *ib.* Vis et metus incussus ad cogendum aliquem, ut professionem regularem emittat, etiamsi perseveraverit per quinquennium, et ultra, non ideo tamen prorogatur quinquennium a concil. *Tridentin.* concessum ad reclamandum; idem, *ibid.* Attamen ex Apostolicæ Sedis æquitate inductum est remedium restitutionis in integrum adversus lapsum quinquennii, a sola tunc ipsa Sede Apostolica concedendum; idem, *ib.*

(45. Vis et metus adhiberi non debet, ut Judæi in Christianorum regionibus asylu jure gaudentes, baptismum suscipiant; idem constitut. 28 incipient. *Postremo mense*, § 13 et 37. Si quis per vim et metum dicat se baptizatum fuisse, videndum an violenter cedendo consenserit, an vero dissentiens aqua baptismi ablutus fuerit. In primo enim casu valide baptizatus censebitur, secus in secundo. Idem, *ibidem*, § 49 et sequent. *Vide* tom. I, verb. *BAPTISMUS*, et tom. IV, verb. *HEBRÆUS*, ubi multa alia ad rem.

sitas visitationem postulet; cit. cap. *Cum instantia*, et cit. cap. *Procuraciones*, *De censibus*; Tuschus, *De visitatione*, lib. I, cap. 2, n. 9; Barbosa, *loco cit.*, n. 21. (6. Item vicarius Summi Pontificis in territorio sibi injuncto; cap. penultim. *De offic. vicar.*; Tuschus, cit. lib. I, cap. 2, n. 4; Barbosa, *loco cit.*, n. 21, et alii. (7. Item cardinales in Ecclesiis suorum titularum. Leo X, in constitut. incipient. *Supernæ*, edita in concil. *Lateranens. v*, sess. IX, cap. 2. *Vide* verb. *CARDINALES*, art. 4, n. 14.

(8. Patriarchæ, primates, archiepiscopi et episcopi jus ordinarium habent visitandi suas respective dioceses; cap. *Romana 1*, *De censibus* in 6, concil. *Tridentin.*, sess. XXIII, *De reformat.*, cap. 3, ita ut habeant intentionem fundatam quoad jus visitandi omnes Ecclesias ejusque suæ respectivæ diocesis; cap. *Omnes basilicæ 14*, q. 7, cap. *Conquerente*, *De offic. ordinarii*, cit. cap. *Romana 1*, *De censibus* in 6, et *Communis doctorum*.

(9. Item vicarius capitularis, Sede vacante, id potest, sive per se, sive per alium. *Vide* verb. *VICARIUS CAPITULARIS*, art. 2, n. 11. (10. Item vicarius Apostolicus. *Vide* verb. *VICARIUS APOSTOLICUS*, n. 4. (11. Item vicarius collegiatæ exemptæ et nullius diocesis. Rota recent., apud Farinac. part. I, dec. 346; Nicolius, in *Flosculis*, verb. *Visitatio ordinaria*, n. 3. *Vide* verb. *VICARIUS CAPITULARIS*, art. 1, n. 39.

(12. Item abbates, alique prælati habentes proprium territorium, et qualitatem Nullius.

cap. *Romana 1*, § *Hanc*, *De censibus* in 6, cum similibus, et *Communis doctorum*. Item decani, archidiaconi, archipresbyteri plebani, et alii inferiores visitandi jus habent, si id longa consuetudine præscripserint; cap. *Super eo*, et cap. *Cum Apostolus*, *De censibus*; concil. *Tridentin.* sess. XXIV, *De reformat.*, cap. 3, ibi: « Archidiaconi autem, decani, et alii inferiores in iis Ecclesiis, ubi hactenus visitationem exercere legitime consueverunt, debeant quidem, assumpto notario, de consensu episcopi, deinceps per se ipsos tantum visitare. » (13. Item capitulum, superstite adhuc episcopo, potest interdum ex præscriptione vel privilegio habere jus visitandi; et tunc visitatores a capitulo deputati debent esse approbati ab ordinario; concil. *Tridentin.*, cit. sess. XXIV, *De reformat.* cap. 3, ibi: « Visitatores etiam, a capitulo deputandi, ubi capitulum jus visitandi habet, prius ab episcopo approbentur. » Barbosa, *supra concilium*, *loco cit.*, n. 14, et cit. allegat. 73, n. 26, cum aliis ibi citatis, referens sic etiam decisum fuisse a sacra ejusdem Concilii congr.

(14. Dicti archidiaconi tamen, et alii inferiores visitationis a se factæ rationem reddere, et acta omnia exhibere episcopo infra mensem tenentur. Concil. *Tridentin.*, *loco cit.*, ibi: « Cui ipsi archidiaconi, vel alii inferiores visitationis factæ infra mensem rationem reddere, et depositiones testium, ac integra acta exhibere teneantur, non obstantibus quacunque consuetudine etiam immemorabili, atque exemptionibus, et privilegiis quibuscunque. » (15. Imo episcopus etiam per alium potest easdem Ecclesias seorsim ab his iterum visitare. Concil. *Tridentin.*, *loco cit.*, ibi: « Sed non ideo episcopus, vel eo impedito ejus visitator, easdem Ecclesias seorsim ab his visitare prohibeatur. » (16. At vero licet episcopus possit iterum visitare Ecclesias visitatas ab inferioribus, non potest tamen punire iterum punitos ab eis, neque ab illis absolutos cogere ad innocentiam suam demonstrandam; sic decisum fuisse refert Barbosa, *supra concil.*, *loco cit.*, n. 15. et *Armeniar.* apud ipsum, *ibid.*

(17. Superiores generales ordinum regularium, provinciales et alii prælati, quibus est in alia inferiora monasteria prioratusve, legitima jurisdictio, habent jus visitandi monasteria, aliaque loca sibi subjecta; cap. *In singulis*, et cap. *Ea quæ de statu monachorum*; concil. *Tridentin.*, sess. XXI *De reformat.*, cap. 8, et sess. XXV *De regularib.* cap. 20, et *Commun. doctor. praxi quotidiana* id demonstrante.

(18. Episcopi alique superiores non solum possunt, sed etiam tenentur per se ipsos, aut si legitime fuerint impediti, per vicarios suos vel visitatores, qui presbyteri sint vel diaconi, singulis annis, aut si ob latitudinem fieri nequeat, saltem quolibet biennio, totam diocesis et Ecclesias ejusdem visitare. *Communis*, claris juribus in can. *Decrevimus 10*, caus. 10, q. 1, ibi: « Decrevimus, ut annuis vicibus ab episcopo

dioceses visitentur; » can. *Episcopum 11*, eadem caus. et q., ibi: « Episcopum singulis annis ire oportet, ut acquirat, etc. Quod si ipse, aut languore detentus, aut aliis occupationibus implicatus id explere nequiverit, presbyteros probabiles aut diaconos mittat, qui reditus basilicarum et ministrantium vitam inquirent. » Et concil. *Tridentin.*, sess. XXIV *De reformat.*, cap. 3, ibi: « Patriarchæ, primates, metropolitani et episcopi propriam diocesis per se ipsos, aut si legitime impediti fuerint, per suum vicarium generalem, aut visitatorem, si quotannis totam propter ejus latitudinem visitare non poterunt, saltem majorem ejus partem, ita tamen ut tota biennio per se vel per visitatores suos compleatur, visitare non prætermittant. »

(19. Vicarius tamen generalis hoc jus visitandi non habet, nisi specialiter ei committat episcopus. Barbosa, supra concil. cit., sess. XXIV, cap. 3, n. 3, et cit. alleg. 73, n. 28, cum pluribus ibi citatis, et alii passim. *Vide* verb. *VICARIUS GENERALIS*, art. 3, n. 22.

(20. Metropolitanus olim post plene visitatam propriam diocesis, poterant etiam visitare dioceses suorum suffraganeorum, sed hodie hoc amplius non possunt, nisi ex causa cognita et probata in concilio provinciali, vel a sacra congregatione Concil. *Tridentin.*, cit. sess. XXIV, cap. 3, sacra congreg. Episcop., in *Cajacen. et Theanen.* 22 April. 1603; apud Nicol., in *Floscul.*, verb. *Visitatio ordinaria*, n. 2.

(21. Episcopus visitare potest toties, quoties opus fuerit, non solum ecclesias communes diocesis, sed etiam capitula, et Ecclesias cathedrales, aliasque majores, et personas illarum. *Communis* per textum expressum concil. *Tridentin.*, sess. VI *De reformat.*, cap. 4.

(22. Item tanquam Sedis Apostolicæ delegatus visitare potest omnes ecclesias sæculares exemptas, non obstantibus privilegiis et consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præscriptis. *Communis*, textu expresso in conc. *Trid.*, sess. VII *De reformat.*, cap. 8.

(23. Item potest visitare quascunque ecclesias sæculares intra fines suæ diocesis existentes etiamsi ad regulares pertineant, et ab eis dependeant, dum tamen per sæculares eis deserviat, et hoc vigore concilii *Tridentin.*, sess. VII *De reformat.*, cap. 8. Sic decisum fuisse referunt *Armeniar.*, in *add. ad recompil. leg. Navar.*, lib. I, tit. 6, *De visitat.*, lib. V, § 2, n. 3; *Ventriglia, Prax.*, part. II, annotat. 24, § 1, n. 7. Secus autem ecclesias regulares nullius diocesis, ut ex *Tridentino* et decret. sacre Congregationis ad longum probat Fagnan. et Matthæucc., *locis num. sequent. citandis*.

(24. Item potest episcopus vicinior tanquam Sedis Apostolicæ delegatus visitare ecclesias omnes sæculares nullius diocesis quantumcunque exemptas, et Sedi Apostolicæ immediate subjectas, etiamsi in illis prælatus inferior habeat quasi episcopalem juris-